

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 57
van **NADIA SMINATE**
datum: 17 december 2014

aan **SVEN GATZ**
VLAAMS MINISTER VAN CULTUUR, MEDIA, JEUGD EN BRUSSEL

Aanpak radicalisering - Jeugdsector

Radicalisering is een proces waarbij een persoon of een groep in toenemende mate bereid is de consequentie te aanvaarden van de strijd voor een samenleving die niet strookt met onze democratische rechtsorde en waarbij in extreme gevallen ondemocratische middelen worden ingezet. Radicalisme is problematisch als de vrijheid of zelfontplooiing van personen of groepen in de samenleving wordt beperkt of onmogelijk gemaakt vanuit radicale opvattingen en beïnvloedingsdrang. Het wordt ook een maatschappelijk probleem wanneer men zich afzet tegen de democratische rechtsstaat, tegen de universele mensenrechten of tegen democratische verworvenheden en uiteraard wanneer het gepaard gaat met of tot uiting komt in strafrechtelijke feiten.

Vandaag is de problematiek van het moslimradicalisme, met vertrekkende jihadisten als extreem en zichtbaar fenomeen, bijzonder actueel. Als we spreken over moslimradicalisering is het belangrijk te duiden dat het gaat om de processen in hoofde van het individu en niet binnen de islam als instituut

Een antwoord bieden op deze problematiek is niet evident en vergt proactieve, preventieve en reactieve maatregelen.

1. Welke mogelijkheden zijn er om de jeugdsector - in het bijzonder de eerstelijns werkers - te wapenen en te vormen in het detecteren en omgaan met radicaliserende moslimjongeren? En wat inzake preventie?
2. Welke actoren van de jeugdsector kunnen betrokken worden bij de detectie en informatieverbreiding van radicalisering (jeugdwerking/eerstelijns werkers/straathoekwerkers/jeugdraad)?
3. Op welke manier kan de jeugdsector bijdragen tot de informatieverbreiding over radicalisering?
4. In hoeverre kan de jeugdsector bijdragen tot sensibilisering van jongeren om te vermijden dat ze in de val trappen van radicalisme?

ANTWOORD

op vraag nr. 57 van 17 december 2014

van **NADIA SMINATE**

1. Om het met de woorden van prof. dr. Coolsaet (De Standaard, 14/01/2015) te zeggen:

"Gelet op de leeftijd van de vertrekkers, de snelheid van hun beslissing, de afwezigheid van een hecht netwerk van persoonlijke contacten en het soort boodschappen dat ze op sociale media posten, lijkt de Syriëgang ook ditmaal te wortelen in een jongerensubcultuur, tegen de achtergrond van de specifieke maatschappelijke en internationale context van heden ten dage. Dat maakt het er niet gemakkelijker op, integendeel. Maar het betekent wel dat slogans over 'moslimradicalisme' ons niet verder helpen en dat simpele of snelle oplossingen niet bestaan. Maar het impliceert ook - en dat is veel belangrijker - dat iedereen een deel van de verantwoordelijkheid én van de oplossing in zich draagt. (...) De barbaarse aanslagen in Parijs zijn niet het werk van uit Syrië teruggekeerde jongeren. Maar zij dwingen ons wel de vraag te stellen hoe ieder op zijn niveau en in zijn directe omgeving ertoe kan bijdragen om de voedingsbodem weg te nemen die sommige van onze jongeren gevoelig maakt voor de gewelddadige Utopia in Syrië."

Tijdens mijn toelichting over de beleidsnota Jeugd in de Commissie Cultuur, Jeugd, Sport en Media werd ook een vraag gesteld over de rol van het jeugdwerk bij radicalisme. Ik blijf bij mijn standpunt dat het jeugdwerk niet kan ingezet worden, puur om de radicalisering van jongeren tot Syriëstrijders tegen te gaan. Er is wel een ondergeschikte rol voor hen weggelegd met betrekking tot de doorverwijzing naar bevoegde en geschikte diensten en het ontsluiten van de juiste informatie die nodig is om het fenomeen van radicalisering te kaderen.

De manier waarop dit kan gebeuren, wordt afgesproken in het Vlaams overlegplatform rond Radicalisering en in overleg met de sector zelf. Op dit moment is er een vertegenwoordiging vanuit mijn administratie in het Vlaams overlegplatform rond radicalisering, namelijk door de afdeling Jeugd van het agentschap Sociaal-Cultureel Werk, naast een afvaardiging vanuit de beleidsdomeinen Onderwijs, Werk en Welzijn. Dit overleg wordt gecoördineerd door het agentschap Binnenlands Bestuur en gebeurt in samenwerking met partners van de federale overheid. Op die manier kan er gewerkt naar een Vlaams kader rond preventie zonder teveel overlap en met een goede informatiedoorstroming van en naar het federaal niveau. Dit kader krijgt vorm via de conceptnota "Preventie van radicaliseringsprocessen die kunnen leiden tot extremisme en terrorisme", die werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 16 januari jl. Het algemeen kader van deze conceptnota wordt nu verder uitgewerkt; een werkgroep met vertegenwoordigers van de ministers bevoegd voor welzijn, Werk, Onderwijs, Jeugd, Integratie, Stedenbeleid, Binnenlands Bestuur en Justitieel beleid werd gelast met de gecoördineerde uitvoering van de respectieve initiatieven.

Wat ik me alvast zelf heb voorgenomen (cf. Beleidsnota Jeugd), is om de jeugdsector verder te sensibiliseren voor de No Hate Speech Movement, gelanceerd door de Raad van Europa in 2013. Jongeren zelf worden uitgenodigd om de online haat (antisemitisme, racisme, moslimhaat...) waar ze mee geconfronteerd worden, te ontkrachten, om te voorkomen dat jongeren uitgesloten worden... wat vaak de voedingsbodem is voor radicalisering.

2. Onderzoek toont aan dat er in de werking van verschillende jeugdorganisaties al belangrijke mechanismen zitten die bijdragen tot de socio-emotionele tevredenheid van de jongeren. In het onderzoek 'Jeugdwerk met maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren' dat werd voorgesteld in september 2013, werd heel duidelijk het positieve effect aangetoond bij jongeren die deelnemen aan een open werking die vindplaatsgericht werkt. Ook de brug die zo'n werking creëert met instellingen of organisaties die jongeren begeleiden in het onderwijs of op de arbeidsmarkt, heeft een heilzaam effect. Jongeren worden er gerespecteerd, hun identiteit wordt er versterkt, ze leren er samenwerken met iedereen. De positieve band die op dat moment wordt gecreëerd binnen de werking, straalt ook af op de werking zelf en vervolgens ook op de buurt of wijk waar deze zich bevindt. Dit komt op die manier ook de samenleving ten goede.
3. Via de gemeentelijke jeugddiensten, de centra voor algemeen welzijnswerk, de clb's... en de landelijke jeugdcoöperaties kunnen lokale groepen signalen doorgeven, maar ook informatie opvragen over het fenomeen, over de aanpak en doorverwijzing van geradicaliseerde jongeren.

Bovendien zijn er ook jeugdorganisaties die proactief bezig zijn rond radicalisering. Ik kan hierbij alvast verwijzen naar de studiedag die Uit de Marge vzw organiseert in samenwerking met Motief vzw en Samenlevingsopbouw Stad Antwerpen op 5 februari 2015 onder de titel 'Impact van het radicaliseringsdebat op jongeren'. Een van de praktijktafels focust op het jeugdwerk.

Het blijft mijn uitgangspunt dat we jongeren uit alle lagen van de bevolking en met verschillende achtergronden zoveel mogelijk samen te brengen. Ik nodig daarvoor eerstdaags een delegatie van de Vlaamse Jeugdraad en de Ambrassade uit voor een gesprek hierover.

4. In het onderzoek 'Jeugthuizen in Vlaanderen' dat in april 2014 werd voorgesteld, werd aangetoond dat jongeren die men terug vindt binnen deze werkingen, sterkere burgerschapshoudingen vertonen. Hieruit kan men concluderen dat binnen het jeugdwerk nu al jongeren op een positieve en versterkende manier worden verbonden en dat moeten we vanuit de Vlaamse overheid blijven ondersteunen.